

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права
та інформаційних технологій

Кафедра підприємництва і права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МИТНЕ ПРАВО
(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма	Правознавство
спеціальність	081 Право
галузь знань	08 Право
освітній ступінь	Бакалавр

Розробник: Світлана МОРОЗ, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат педагогічних наук, доцент

Гарант: Валерія ОСТАШОВА, доцент кафедри підприємництва і права, кандидат юридичних наук, доцент

Полтава
2022 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	МИТНЕ ПРАВО вибіркова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра підприємництва і права Навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій
Контактні дані розробників, залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Світлана МОРОЗ, кандидат педагогічних наук., доцент, доцент кафедри підприємництва і права. <i>Контакти:</i> ауд. 484 (навчальний корпус № 4) <i>e-mail:</i> svitlana.moroz@pdaa.edu.ua , <i>тел.</i> +380509808232, сторінка викладача https://www.pdaa.edu.ua/people/moroz-svitlana-eduardivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	081 Правознавство
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з дисциплін «Теорія держави і права», «Юридична деонтологія», «Конституційне право України», «Адміністративне право України».

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення здобувачів вищої освіти з правовими засадами державної митної справи, засвоєння знань щодо основних принципів, інститутів та механізму державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, формування професійних компетенцій у галузі митного права, прищеплення майбутнім юристам навичок та вмінь, необхідних для самостійної практичної діяльності.

Основні завдання вивчення навчальної дисципліни полягають у формуванні цілісної системи науково-практичних знань у галузі митного права та спрямовані на розвиток компетенцій, пов'язаних з професійною діяльністю майбутніх фахівців у галузі юриспруденції.

Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові:

ФК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

Програмні результати навчання:

ПРН 20. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Методи навчання:

- МН 1 словесні методи: лекція, бесіда;
- МН 2 наочні методи: демонстрування, ілюстрування;
- МН 3 практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою: конспектування,
- МНСР 1: методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;
- МНСР 2: робота під керівництвом викладача: виконання практичних завдань;
- МСМ 1: методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.
- МНІ 3 : інтерактивні методи: кейс-метод; дискусії, диспути, мозковий штурм, тренінгові заняття, командні конкурси і змагання.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма 081 ПР бд 2022				заочна форма 081 ПР бз 2022			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
Тема 1. Митне право України як комплексна галузь права.	9	2	-	7	9	2	-	7
Тема 2. Митні органи України як суб'єкти митного права.	11	2	2	7	7	-	-	7
Тема 3. Служба в митних органах, спеціалізованих митних установах і організаціях.	9	2	-	7	9	2	-	7
Тема 4. Правове регулювання переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України	10	2	2	6	7	-	-	7
Тема 5. Поняття та види митного режиму	11	2	2	7	7	-	-	7
Тема 6. Переміщення та пропуск товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України	11	4	-	7	7	-	-	7
Тема 7. Організація та здійснення митного контролю	10	2	2	6	7	-	-	7
Тема 8. Митне оформлення. Декларування	10	2	2	6	7	-	-	7
Тема 9. Правові основи митно-тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	9	2	-	7	7	-	-	7
Тема 10.Порушення митних правил	9	2	-	7	7	-	-	7
Тема 11. Проведення у справах про порушення митних правил	10	2	2	6	13	2	4	7
Тема 12. Україна – суб'єкт міжнародного митного права	10	2	2	7	7	-	-	7
у т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	-	-	-	26
Залік								+
Усього годин	120	26	14	80	120	6	4	110

Оцінювання результатів навчання.

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання 081 ПР_бд_2022

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Розв'язування тестів		Виконання вправ на практичних заняттях		Презентація, доповідь, реферат, есе, mind map		Виконання завдань самостійної роботи	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 20. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	7	12	8	14	3	6	12	18
ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	7	12	8	14	3	6	12	18
Всього	14	24	16	28	6	12	24	36

Заочна форма навчання 081 ПР_бз_2022

Програмні результати навчання	Форма оцінювання							
	Розв'язування тестів		Виконання вправ на практичних заняттях		Виконання контрольної роботи		Виконання завдань самостійної роботи	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 20. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	7	12	4	7	7	13	12	18
ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	7	12	4	7	7	13	12	18
Всього	14	24	8	14	14	26	24	36

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання 081ПР_бд_2022

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання ЗВО				Разом по темі
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Презентація, доповідь, реферат, есе, mind map	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Митне право України як комплексна галузь права.	2	-	6*	3	12
Тема 2. Митні органи України як суб'єкти митного права.	2	4		3	11
Тема 3. Служба в митних органах, спеціалізованих митних установах і організаціях.	2	-		3	16
Тема 4. Правове регулювання переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України	2	4		3	11
Тема 5. Поняття та види митного режиму	2	4		3	16
Тема 6. Переміщення та пропуск товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України	2	-		3	11
Тема 7. Організація та здійснення митного контролю	2	4	6*	3	14
Тема 8. Митне оформлення. Декларування	2	4		3	
Тема 9. Правові основи митно-тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	-		3	
Тема 10.Порушення митних правил	2	-		3	
Тема 11. Провадження у справах про порушення митних правил	2	4		3	
Тема 12. Україна – суб'єкт міжнародного митного права	2	4		3	9
Залік					+
Разом	24	28	12	36	100

* – протягом вивчення навчальної дисципліни студент обов'язково виконує по кожному програмному результату навчання за будь якою темою на вибір 1 доповідь (реферат) або 1 презентацію (всього за курс – 1 доповідь, 1 презентація). Тестування і виконання завдань самостійної роботи обов'язкове по всіх темах.

Заочна форма навчання 081ПР_бз_2022

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання ЗВО				Разом по темі
	Розв'язування тестів	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання контрольної роботи	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Митне право України як комплексна галузь права.	2	-		3	12
Тема 2. Митні органи України як суб'єкти митного права.	2	-		3	11
Тема 3. Служба в митних органах, спеціалізованих митних установах і організаціях.	2	-		3	16
Тема 4. Правове регулювання переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон України	2	-		3	11
Тема 5. Поняття та види митного режиму	2	-		3	16
Тема 6. Переміщення та пропуск товарів і транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України	2	-		3	11
Тема 7. Організація та здійснення митного контролю	2	-		3	14
Тема 8. Митне оформлення. Декларування	2	-		3	
Тема 9. Правові основи митно-тарифного й нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	-		3	
Тема 10.Порушення митних правил	2	-		3	
Тема 11. Проведення у справах про порушення митних правил	2	4		3	
Тема 12. Україна – суб'єкт міжнародного митного права	2	-		3	9
Залік					+
Разом	24	14	26	36	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Денна форма навчання (081 ПР_бд_2022)

– **розв’язування тестів** (по кожній темі 10 тестових завдань). Бали: від 0 до 2 (по 0,2 бали за кожну правильну відповідь);

– **підготовка доповіді, реферату, есе, mind map** – протягом вивчення тем навчальної дисципліни студент обов’язково виконує по кожному програмному результату навчання за будь якою темою на вибір – 1 доповідь, 1 презентацію.

Бали: 0-6:

→ *4-6 балів* – реферат має обсяг 10 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаних джерел 5-6 позицій, відповідає діючому стандарту оформлення бібліографії: здобувач при захисті реферату повністю демонструє засвоєний результат навчання за темою реферату;

→ *2-3 балів* – реферат має обсяг до 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки щодо відповідності результату навчання, логіки викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки, здобувач при захисті реферату не повністю володіє матеріалом щодо результату навчання за темою реферату;

→ *0-1 бали* – тема реферату нерозкрита або ж не повністю розкриває заявлений результат навчання, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, здобувач відмовляється від захисту.

– **підготовка презентації.**

Бали: 0-6:

→ *4-6 балів* – зміст презентації відповідає темі та результату навчання; презентація оформлена самостійно, правильно, якісно, дотримані всі вимоги щодо технічного й естетичного оформлення роботи й орфографічного стандарту, наявність електронного (на носієві) матеріалу презентації.

→ *2-3 балів* – незначні недоліки у відповідності теми презентації заявленому результату навчання, виконанні презентації та її оформленні.

→ *0-1 бали* – суттєві недоліки або ж повна невідповідність теми презентації результату навчання, вимогам щодо обсягу, оформлення та викладу змісту презентації.

– **виконання вправ на практичних заняттях.** Практичне заняття складається з двох частин. Перша частина заняття – індивідуальне опитування, включає різні форми виявлення ступеня засвоєння теоретичного матеріалу.

Друга частина відводиться на розв'язання практико орієнтованих ситуаційних завдань, які оцінюються за шкалою від 0 до 4 балів.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 20 ПРН 22	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	3,6-4
		на середньому рівні	3,3-3,5
		на достатньому рівні	2,4 -3,2
		на низькому рівні	0-2,3

– **завдання самостійної роботи** здобувач виконує за всіма темами дисципліни. Бали: 0-4.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 20 ПРН 22	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	3,6-4
		на середньому рівні	3,3-3,5
		на достатньому рівні	2,4 -3,2
		на низькому рівні	0-2,3

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – *залік*.

Заочна форма навчання (081 ПР_бз_2022):

– **розв'язування тестів** (по кожній темі 10 тестових завдань). Бали: від 0 до 2 (по 0,2 бали за кожен правильну відповідь);

– **виконання вправ на практичних заняттях** оцінюються за шкалою від 0 до 4 балів.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 20 ПРН 22	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	3,6-4
		на середньому рівні	3,3-3,5
		на достатньому рівні	2,4 -3,2
		на низькому рівні	0-2,3

– завдання самостійної роботи здобувач виконує за всіма темами дисципліни. Бали: 0-4.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 20 ПРН 22	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	3,6-4
		на середньому рівні	3,3-3,5
		на достатньому рівні	2,4 -3,2
		на низькому рівні	0-2,3

– виконання контрольної роботи (0-26 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 20 ПРН 22	Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	на високому рівні	19,8-26
		на середньому рівні	18,7-19,7
		на достатньому рівні	13,1-18,6
		на низькому рівні	0-13

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – *залік*.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 120 год. – денна та заочна форми навчання.

Кількість кредитів 4– денна та заочна форми навчання.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Жодні форми порушення академічної доброчесності у процесі опанування дисципліни «Митне право» не толеруються. Здобувачам вищої освіти пояснюються принципи академічної доброчесності у Полтавській державній аграрній академії (<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>), сутність, особливості та причини неприпустимості академічного плагіату.

Зі студентами обговорюється важливість уміння самостійно здобувати, критично осмислювати й використовувати нові знання протягом усього життя та цінності і функції академічної доброчесності.

Здобувачі вищої освіти заохочуються до самостійного виконання завдань з коректним посиланням на джерела інформації.

Додаткові матеріали для вивчення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні :

1. Конституція України від 28 червня 1996 № 254 к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст.141.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI. *Голос України*. 2012. № 73-74 (5323-5324). С. 21-62.
3. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
4. Про Митний тариф України : Закон України від червня 2020 року № 674-IX. Офіційний вісник України. 2020. № 55. Ст.1694. Дата оновлення 01.07.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#n1>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
6. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року: *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131.
7. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959- XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 29. Ст. 377. Дата оновлення: 01.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
8. Про участь України у Митній конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенції МДП 1975 р.): Закон України від 15.07.1994. р. *Офіційний вісник України*. 1994. № 33. Ст. 307.
9. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21 січня 1994 року № 3857-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. №18. Ст.101. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text>.
10. Положення про Державну митну службу України : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 227. Офіційний вісник України. 2019. №26. Ст.900. Дата оновлення: 14.06.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>.
11. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності у редакції товарної номенклатури Митного тарифу України, затвердженого Законом України від 31.05.07 № 1109-V. URL: http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/category?cat_id=295976.
12. Науково-практичний коментар Митного кодексу України: за заг. ред. Додіна Є. В. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 488 с.

13. Митний кодекс України: практичні аспекти : навчально-методичний посібник / ред. кол.: А.Д. Войцещук, І.О. Іващук, А.І. Крисоватий, О.М. Омельчук, П. В. Пашко та ін. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 516 с.

Допоміжні

14. Кормич Б. А., Коваль Н. О. Митне право : навчально-метод. посібн. Одеса : Фенікс, 2021. 132 с.

15. Годяк А. І., Ілюшик О. М., Павлович-Сенета Я. П. Митне право України : навч. посібн. Львів : СПОЛОМ, 2017. 308 с.

16. Бойко В. М. Митне право України: навч. посіб. Київ: Правова єдність; Алерта, 2015. Т. 1. 2015. 528 с.

17. Бойко В. М. Митне право України: навч. посіб. Київ: Правова єдність; Алерта, 2015. Т. 2. 2015. 618 с.

18. Митне право України : навчальний посібник / кол. авторів: В. В. Ченцов, С. В. Кувакін, А. В. Мазур та ін. ; за заг. ред. В. В. Ченцова та Д. В. Приймаченка. Вид. 3-тє. Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2014. 328 с

19. Про затвердження Типової мирової угоди про припинення провадження в справі про порушення митних правил: наказ Міністерства фінансів України від 28 травня 2012 року № 607. *Офіційний вісник України*. 2012. № 52. Ст. 2105.

20. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: Закон України від 15 листопада 2011 року № 4025-VI. *Офіційний вісник України*. 2011. № 98. Ст. 3570.

21. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності : підр. за наук. ред. А.А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 560 с.

22. Гребельник О. П. Митна справа. К.: Центр учбової літератури, 2014. 472 с.

23. Митна справа : посібник-практикум за заг. ред. О.Є. Кузьміна. Київ : Каравела, 2014. 232 с.

24. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. Хмельницький, 2013. 428 с.

25. Мороз С.Е., Конопльов В. О. Роль митних органів у забезпеченні економічної безпеки держави. *Економічна безпека держави в контексті національних інтересів* : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конференції, м. Харків, 23 квіт. 2021 р., Харків : ХНУВС, 2021. С. 121-122.

26. Махмудов Х.З., Мороз С.Е., Калашник О.В. Маркетинг митних послуг: орієнтація на споживача. *Маркетингове забезпечення продуктового ринку*: мат-ли XII міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 22 квіт. 2020 р. Полтава : ПДАА, 2020. С. 70-74.

27. Мороз С.Е., Руцький В.О., Чергинець С.А. Митний супровід зовнішньоекономічних операцій в умовах зростання обсягів зовнішньої торгівлі

Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва : колективна монографія ; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. С. 75-81.

28. Мороз С.Е., Калашник О.В. Чухліб О.С. Організація маркетингових досліджень митних послуг. *Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів* : мат-ли VIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, м. Полтава, 25-26 берез. 2021 р., м. Полтава : ПУЕТ, 2021. С. 271-274.

29. Мороз С.Е, Калашник О.В., Тимошенко І. В. Вплив міжнародних правил Інкотермс на сучасну практику проведення експортно-імпортних операцій. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва* : колективна монографія ; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб. Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2020. С. 117-124.

Інформаційні ресурси

30. Верховна Рада України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://rada.gov.ua>.

31. Кабінет Міністрів України. Офіційний веб-сайт. URL: www.kmu.gov.ua.

32. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

33. Міністерство фінансів України. Офіційний веб-сайт. URL: www.minfin.gov.ua.

34. Державна фіскальна служби України. Офіційний веб-сайт URL: <http://sfs.gov.ua>.

35. Офіційний веб-сайт розробника програмного забезпечення MDoffice. URL: <http://www.mdoffice.com.ua>.

36. Національна бібліотека України ім. Вернадського. Офіційний веб-сайт URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

37. База законодавства «Ліга:Закон». Офіційний веб-сайт URL: <http://www.liga.net>.

38. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт. URL: <http://supreme.court.gov.ua/supreme/>

39. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

40. Конституційний Суд України: Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ccu.gov.ua/>